

VII. GAD, DEFENSIEF OF OFFENSIEF

a. Soldaat of martelaar

Wij botsen gedurig op een telkens wederkerende vraag in de geschiedenis van kerk en theologie: is het christendom naar zijn aard militant of duldend?

Kunnen wij de ideaal-christen het beste voorstellen als soldaat van het heilsleger van Christus of als martelaar die zijn kruis draagt?

Waar valt het accent, op het actieve of passieve element in het christendom?

Is de kerk het meest en best kerk, wanneer zij in het offensief de wereld voor Christus veroverd, liefst „op alle terreinen des levens”, of wanneer zij in het defensief schuilkerk is geworden, verborgen en ondergedoken in catacomben, levend onder de zwarte slagschaduw van het kruis?

Er zijn ook telkens twee typen van christelijke vroomheid te ontdekken. Het éne is aggressief en geestelijk imperialistisch, omdat het zich bewust is, dat Jezus Christus „alle macht in hemel én op aarde gegeven is”.

Het zingt graag strijdliederen en overwinningszangen.

Het roept op:

Rijst op, rijst op voor Jezus,
Gij helden van het kruis.

Het kruis is hier dikwijls meer een goudgeborduurd kruis op roodfluwelen vaandel, dan het dorre hout op Golgotha.

Het type van het defensief staat zeer wantrouwend tegenover dit militair strijdbare christendom. Het vreest namelijk dat deze helden van het kruis slag op slag in de verzoeking vallen het front niet zuiver geestelijk te zien, de wapenen óók uit het vleselijke arsenaal te betrekken, en de overwinning al te uitwendig-werelds op te vatten.

Dit type meent, dat de kerk het minst gevaar loopt haar karakter te verloochenen, wanneer zij weerloos en stemloos als een schaap ter slachting wordt gevoerd. Was de kracht van Jezus niet juist Zijn zwakheid? En wil Paulus ook niet liever roemen in zwakheden en verdrukkingen, wetende, dat als hij zwak is juist machtig is?

Gen. 30 : 11, 49 : 19; Num. 32 : 1a; Deut. 33 : 20, 21; Jozua 22 : 34; 1 Kron. 5 : 19; 5 : 26; 12 : 8; Spreuk. 11 : 7; Ezech. 48 : 34; Luk. 22 : 69; 2 Cor. 6 : 7b; 10 : 3-5; Openb. 7 : 5.

Zoals het meestal met uitersten het geval is, zo is het ook hier: Voor beide overtuigingen zijn vele gronden uit de Heilige Schrift aan te voeren.

Dit feit waarschuwt ons reeds heel voorzichtig te zijn, en het laatste en beslissende woord niet te geven aan de psychologie, alsof de hierboven gesignaleerde tegenstelling alleen maar een kwestie van karakter en structuur zou zijn.

Wij worden reeds tot behoedzaamheid gemaand, wanneer wij bedenken, dat Jezus niet alleen het Lam Gods maar ook de Leeuw uit Juda's stam wordt genoemd.

Het is ook een groot verschil, wanneer de gelovige eenzijdig zijn uitgangspunt neemt in het Kruis van Christus of in Zijn opstanding.

Er ontstaat ook een ander type van vroomheid, wanneer de christen vooral luistert naar die woorden van Jezus, waarin Hij ons opwekt tot discipelschap, dan wanneer hij vooral let op zijn bevelen tot apostolaat en zending.

Natuurlijk werken factoren als aanleg, opvoeding, omstandigheden, en tijdsbeeld mede tot de bepaalde kleur en toon, die de christelijke vroomheid bezitten. Eén christen, één kerk, één periode in de kerkgeschiedenis kunnen ook nooit ten volle manifesteren de rijkdom van het Evangelie.

Wij kennen en ervaren en geloven ten dele.

Nu eens zal het priesterlijk element van het christendom domineren, dan weer het koninklijke of profetische.

Maar het nuchter-Bijbels constateren, dat wij ook in onze vroomheid „zuchten en in barensood" zijn, geeft ons geen vrijbrief om bepaalde elementen uit het Evangelie op de spits te drijven ten koste van andere waarheden. Wij zullen het fragmentarische in theologie en vroomheid nooit mogen normaliseren. Wij zullen altijd weer echt-reformatorisch moeten luisteren naar het én . . . én van de Heilige Schrift, hoewel het óf . . . óf ons meer ligt en minder strijd en spanning bezorgt.

Ook hier bespeuren we al spoedig, dat een keuze tussen offensief en defensief, soldaat en martelaar, actief en passief, strijd en weerloosheid, kruis en opstanding, koning en priester, niet geoorloofd is.

De Heilige Schrift stelt ons dit niet als een tegenstelling voor ogen, waaruit we kiezen moeten.

Het merkwaardige is, dat het één zonder het ander nooit gezond kan leven. Het moet wel paradoxaal uitgedrukt worden. Het kan niet anders. In het strijden zullen we tegelijk moeten dulden, en omgekeerd het dulden en lijden van de christen is niet louter

passief en negatief, doch zeer actief en positief, ja militant. Al gaat de Koning aan het kruis schuil achter de Hogepriester, en al hangt de leeuw uit Juda's stam als een lam ter slachting, in Zijn lijden en dulden vermorzelt Hij de kop van satan en deelt koninkrijken uit aan een overwonnen moordenaar.

Bij de behandeling van Juda hebben wij reeds op dit paradoxale van „leeuw en lam" gewezen.

Wij zullen ons nog moeten bezighouden met een uiterst actueel probleem, met het offensief van de kerk.

In deze demonisch-agressieve tijd wordt de roep tot het offensief van de kerk allerwegen gehoord. Wie zou niet ernstig willen luisteren? Al te lang bleef de kerk in de verdedigende houding, en was al erg dankbaar, wanneer zij niet al te veel terrein verloor. Maar nu de situatie van de achteruitgang van de kerk zó aangrijpend is, hebben velen zich bezonnen op het eigenlijke kerk-zijn-in-de-wereld. En die velen kwamen tot de ontdekking, dat de aanval ook op geestelijk gebied de beste verdediging is, en dat een levende kerk niet anders dan apostolische kerk kan zijn, missionair, imperialistisch en expansief in de meest heilige zin des woords.

Een kerk die stilstaat, gaat achteruit.

Een kerk zonder werfkracht, is ziek.

Dit uitzicht op het brede schier onbegrensde veld van de roeping der kerk, bergt tegelijk weer grote gevaren, indien dit uitzicht niet van een waarachtig geloofsgehalte is.

Wie niet elke dag opnieuw leert discipel te zijn, zal met zijn apostolaat grote brokstukken maken. Wij kunnen ongemerkt van Gods zaak overgegaan zijn tot onze zaak en van Gods strijd in onze strijd, en van Gods wapenrusting tot onze vleselijke wapenrusting.

Het is ook niet denkbeeldig, dat wij aan een front terechtgekomen zijn, waar Jezus niet strijdt, ook al houden wij de kruisbanier krampachtig in onze vuist omklemd.

Soldaat of martelaar? Wie met Christus niet lijden wil, is geen soldaat van Jezus. En wie met Christus niet strijden wil, is geen martelaar om Christus' wil.

In de stam van de patriarch Gad zien wij het probleem van het offensief en het defensief der kerk, dat ook deze stam voor God en de mensen niet tot de oplossing heeft kunnen brengen.

Dit strijdprobleem is overgenomen door Jezus Christus, Die effectief gestreden heeft tegen de wereld, de duivel en zijn ganse rijk, maar gestreden als een „worm en geen man", als het Lam

Gods aan het kruis. Daar alleen is het karakter van de strijdende kerk, van uw en mijn geloofsstrijd bepaald! Het is mogelijk het gevaarlijke soldatenlied te zingen, als het maar is in de priesterlijke stemming:

Rijst op, rijst op voor Jezus,
Gij helden van het kruis!
Verhoogt uw kruisbanieren
Temidden van 't gedruis.

Rijst op, rijst op voor Jezus,
Steunt op *Zijn* kracht alléén;
Uw eigen arm is macht'loos,
Hoe groot uw kracht ook scheen.

b. Vaandel of kruis

Dan en Gad hebben veel met elkaar gemeen! Ze hebben beiden hun oorsprong in de schijn. En toch... welk een verschillende afloop.

Hun begin is hetzelfde, hun einde tegenovergesteld.

Genesis 30 wijst op hun geboorte en Openbaring 7 op het einde der geslachten, waar we lezen van de 144.000 verzegelden.

Rachel had Bilha, haar slavin, aan Jacob gegeven. Dan wordt als surrogaat-kind van Rachel geboren, waarbij de moeder haar eigen zondige zaak promoveert tot Gods zaak: Dan, de Here heeft gericht gehouden over Lea, mijn tegenstandster.

Het was een goedkoop middelje, hoewel naar *onze* begrippen nogal erg duur.

Dit loos succes vindt spoedig navolging.

De smalle kruisweg van Gods zegen is niet populair, wèl de brede weg van het goedkope succes. Als Lea vreest, dat zij geen kinderen meer krijgt, en bang is, dat Rachel door middel van haar slavin Bilha haar kan „inhalen” in kindertal, dan slaat haar de schrik om het hart. Dan komt ze immers *helemaal* achterop, niet alleen als vrouw maar ook als moeder. Zal Rachel nu ook nog haar laatste en enige glorie als moeder verbleken?

Haar laatste steunpunt dreigt te vallen. Rachel zal nu *alle* bloemen van het huwelijksleven gaan plukken, en haar tuintje zal een woestenij worden. En daarom wil Lea ten minste in het kindertal haar voorsprong op Rachel behouden.

En als *zij* dan geen kinderen meer aan Jacob geven kan, nu dan

dat handige middelje van Rachel maar overgenomen, want zij heeft óók een aardige slavin, Zilpa!

Het kruis aanvaardt Lea niet! Zij grijpt de strijdbanier. Dulden en lijden om Rachel, dat nooit. Vechten tot het einde toe.

Lea begrijpt niet, dat het lijden om Rachel verdiept kan worden tot een lijden om Gods wil.

Lea begrijpt niet, dat de echte overwinning pas in het teken des kruises komt.

Arme zondige Lea, die zich alleen troosten kan met het getal, met het groter getal kinderen dan Rachel door Bilha kan ontvangen.

Als het kind van de slavin Zilpa geboren wordt, roept Lea uit: Gad! dat is: Wat heb ik geluk; er is weer hoop voor mij! Gad betekent: *geluk*.

Maar zoals Naftali het probleem van schoonheid en heiligheid vertegenwoordigt, zo zouden wij Gad als de stam van de spanning tussen geluk en heiligheid kunnen zien.

Lea heeft in dit kind „geluk”, maar vleeselijk geluk, geluk zonder heiligheid. Wat een menigte kinderen heb ik toch, alweer één! Daarin ligt mijn geluk! Moederweelde, steeds meer, omdat ik als vrouw gebrek lijd. Zo is Lea weer in het offensief. En zij moet overwinnen door het getal.

Gad wordt de stam van aards geluk en het grote getal. Gad is militant, een strijdbaar held.

Ziedaar... Dan, het kind van Bilha, de zaakwaarneemster van Rachel.

Gad, het kind van Zilpa in dienst van Lea. Beide „schijnkinderen”, en zuchtend onder de vloek van het banale succes, de schijn-zegen en het schijn-recht.

Maar... al lopen twee treinen bij het begin parallel, schijnbaar in één richting, de geringe afbuiging brengt hen uiteindelijk in een tegenovergesteld eindstation. Openbaring 7 is het einde. Dan heeft het schijnleven behouden en wordt gemist onder de 144 000 verzegelden, maar Gad wordt genoemd.

Gad zal ontrouw moeten worden aan eigen vervloekt uitgangspunt.

Gad zal moeten sterven aan het uitwendig succes van het getal door juist veel te lijden onder het getal. „Zo verwekte de God Israëls de geest van Pul, de koning van Assyrië, en de geest van Tiglath-Pilneser, de koning van Assyrië, die voerden hen gevankelijk weg, te weten de Rubenieten en de Gadieten en de halve stam van Manasse; hij bracht hen te Halah, en Habor, en Hara, en aan de rivier Gozan, tot op deze dag” (1 Kron. 5 : 26). Het getal heeft Gad niet kunnen redden.

Jacob profeteert bij zijn afscheid: „Aangaande Gad, een bende zal hem aanvallen; maar hij zal haar aanvallen in het einde” (Gen. 49 : 19), of zoals Aalders ¹⁾ vertaalt: „Gad – een vrijschaar zal bij hem een inval doen, maar hij zal hen op de hiel en op de hiel zitten.” Lea was in het defensief door Rachel gedrongen, toen Rachels slavin Bilha een kind baarde. En Lea gaat over tot het offensief en zit Rachel in het einde op de hiel en op de hiel door de geboorte van Gad! Zij verwacht geluk en overwinning van het getal kinderen.

Dit is de weg van Gad, die geluk en heil verwacht van het getal, en die telkens van het defensief overgaat in het offensief.

Juist Gad heeft in de historie veel last van het getal, van de benden gehad. „Een bende zal hem aanvallen.” Maar uiteindelijk gaat Gad over tot de aanval, doch menigmaal door diepten heen om te leren, dat God de Here en niet het getal redding en overwinning geeft. Gelouterd en geheiligd in de druk van de ballingschap wordt Assyrië toch weer neergeworpen, maar niet door het getal van Gad maar door de trouw des Heren.

Het geloof in eigen zaak moest verdiept of liever totaal veranderd worden tot het geloof in Gods zaak. De soldaat wordt martelaar in de ballingschap en leert strijden in het lijden onder de krachtige hand Gods. Het vaandel wordt kruis. De eigen kracht wordt zwakheid, opdat Gods kracht daarin komen zou.

Het getal is de dodelijke verzoeking voor Lea en haar kind Gad geweest. En Gad ontvangt zijn woonplaats juist in het Overjordaanse, de invalspoort van Kanaän. Gad zal veel last onder vinden van de benden der Edomieten, Ammonieten, Moabieten, ja van de legers van de grote mogendheden.

Gad zal moeten leren, dat het getal op zichzelf geen „geluk”, geen heil brengt, dat het ontoereikend is.

Deze stam behoort toch tot het Verbondsvolk, dat niet als de heidenen zal roemen in paarden en wagenen, in getal en benden, maar in de naam des Heren. „Wij zullen de vaandelen opsteken in de Naam onzes Gods” (Psalm 20).

Dit is een andersoortig offensief, geleerd in de benauwenis van het defensief. Dit is een strijdbaar volk, omdat het gelouterd is door het kruis. In het tekort aan „wagenen en paarden” en aan het getal door een overweldigende meerderheid van vijanden, zal Gad „in dit alles méér dan overwinnaar zijn”.

Het vaandel, symbool van saamgebundelde kracht van het getal, wordt vervangen door het kruis.

¹⁾ G. Ch. Aalders, *Genesis III, Korte Verklaring*, pag. 191.

Mozes heeft dit ook profetisch gezien, wanneer hij in zijn afscheidsrede zegt: „Gezegend zij, die Gad ruimte maakt; hij woont als een oude leeuw, en verscheurt de arm, ja ook de schedel. En hij heeft zich van het eerste voorzien, omdat hij aldaar in het deel des wetgevers bedekt was; daarom kwam hij met de hoofden des volks, hij verrichtte de gerechtigheid des Heren en Zijn gerichten met Israël” (Deut. 33 : 20–21).

Gezegend zij de Here, Die Gad een ruim erfbezit in het Overjordaanse gegeven heeft. Zij hebben het eerst een eigen gebied ontvangen van Mozes (Num. 32 : 2, 6), omdat de Gadieten de spits in de strijd hadden afgebeten, zij waren de leiders in de strijd. „En Gad heeft zich een eerste deel uitgekozen, want dat deel was voor de leider in de strijd bewaard” (vs 21).

In de strijd tegen Sihon, de koning der Amorieten, had Gad zich betoond „de oude leeuw, die arm en zelfs schedel verscheurt”. En hoewel Gad het eerst zijn erfdeel in het Overjordaanse ontvangen had, toch trok deze stam met zijn broederstammen mee over de Jordaan om Kanaän te veroveren. Hij sloot zich bij de hoofden en leiders van het hele Israëlitische volk aan om „de gerechtigheid en de gerichten des Heren” uit te voeren.

Gad heeft zich er niet vanaf gemaakt, toen hij zelf het uitgebreide Gilead als woonplaats kreeg voor „het machtig vele vee” (Num. 32 : 1a), maar kende zijn roeping om de band aan het hele volk te bewaren.

Dit blijkt ook uit de geschiedenis die wij lezen in Jozua 22.

De Jordaan was de natuurlijke grens tussen Ruben, Gad, de halve stam van Manasse enerzijds en de overige stammen Israëls anderzijds.

De twee en een halve stam in het Overjordaanse vreesden, dat op den duur de Jordaan ook een geestelijke grens zou trekken, zodat de Overjordaansen niet voor nationaal en geestelijk „vol” zouden aangezien worden, en daardoor geen gemeenschap zouden hebben met de wettige eredienst van het Levitisch priesterschap.

Daarom bouwden zij een groot altaar aan dit grensgebied van de Jordaan, met het front naar het westen, het eigenlijke Kanaän. Toen de kinderen Israëls dit bemerkten, dachten zij, dat Ruben, Gad en half Manasse nu reeds in eigenwillige- of afgodendienst waren vervallen.

Gelukkig werd dit misverstand spoedig opgelost, doordat de uitvoerige deputatie uit de kinderen Israëls vernam, dat het geenszins de bedoeling was aan de afgoden te offeren, en evenmin op deze niet door de Here begeerde plaats te offeren aan de God Israëls.

De bedoeling was goed. Dit altaar moest een getuigenis zijn voor beide delen van Palestina, dat de Jordaan wèl een natuurlijke maar geen geestelijke grens betekende. Dit altaar moest een zichtbare getuige zijn van de eenheid en verbondenheid van alle stammen, speciaal voor het nageslacht, dat zo licht de geschiedenis des Verbonds zou kunnen vergeten. En zij noemden het altaar: „dit is tussen ons getuige, dat de Here God is” (Jozua 22 : 34).

Ook de stam van Gad wil „erbij leven” en de broeders niet vergeten, al is hij groot van getal. Eigen vaandel is niet voldoende voor het volksbestaan, het altaar als heenwijzing naar het kruis is de enige kracht en waarborg voor de geschiedenis van het Bondsvolk.

Geluk en heil verwacht ook Gad niet van eigen nationaal getal, maar van de trouw des Heren.

De soldaat is in dit alles martelaar, nu in de oorspronkelijke zin, namelijk getuige bij het altaar, dat de Here alléén God is.

Volgens 1 Kron. 12 : 8 heeft David in de tijd, dat hij nog voor Saul moest vrezén, veel steun van alle stammen gehad. Dit was de voorbereiding tot zijn aanstelling als koning te Hebron (1 Kron. 12 : 23-40). Van de Gadieten, die zich bij David gevoegd hebben, staat geschreven, dat zij waren „kloeke helden, krijgslieden ten oorloge toegerust met rondas en schild, en hun aangezichten waren gezichten der leeuwen, en zij waren als de reeën op de bergen in snelheid. Ezer was het hoofd, Obadja de tweede, Eliab de derde, Mismanna de vierde, Jinneja de vijfde, Attai de zesde, Eliël de zevende, Johanan de achtste, Elzabad de negende, Jirmeja de tiende, Machbannai de elfde. Deze waren van de kinderen Gads, hoofden des heirs: een van de kleinsten was over honderd, en de grootste over duizend. Deze zelfden zijn het, die over de Jordaan gingen in de eerste maand, toen dezelve vol was aan al zijn oevers, en zij verdreven al de inwoners der laagten tegen het Oosten en tegen het Westen (1 Kron. 12 : 8-15). Hieruit blijkt weer, dat de Gadieten zeer krijgshaftig waren, en zich in dienst stelden van de Gezalfde des Heren, van David, die nog zijn moeilijke weg voor het aangezicht van Saul ging. Zijn kruisweg.

De trouw van de Gadieten is groot, ook wanneer David smadelijk de vlucht moet nemen voor zijn eigen zoon Absalom. In dit kritieke moment kwam aan de dag wie de werkelijke trouwe vrienden van David waren. Velen verraden hem, velen vallen af,

maar de Gadieten blijven trouw. En David ontvangt in die bittere tijd „balsem uit Gilead”, het land van Gad. Niet alleen Barzillai maar ook andere Gileadieten zijn David tot grote steun (2 Sam. 17 en 18). Hier betoont Gad zich méér dan opportunist en avonturier, die de beste kansen uitbuit, hier is Gad trouw en steunt niet op het „getal” noch op het verspringende geluk van de dag, doch op de „eed des Heren” over David, Zijn gezalfde, gesproken.

Het meest karakteristiek komt deze geesteshouding van Gad uit in 1 Kron. 5 : 18-22, waar de Kroniekschrijver een overzicht van de nakomelingen en de geschiedenis van Gad geeft.

Hij roemt de heldenmoed der Gadieten uit het Overjordaanse land Gilead, niet omdat zij steunden op hun getal, hun naam en faam als soldaten met leeuwengezicht en leeuwenhart, maar „omdat zij tot God riepen in de krijg, zodat de Here zich liet verbidden, dewijl ze op Hem vertrouwden”. En . . . „zij overwonnen hun aanvallers dewijl de strijd van God was”.

Het Overjordaanse land, waar Ruben, Gad en half Manasse woonden, had zeer te lijden onder de strooptochten der „volkeren uit het Oosten”, van de Hagarenen of Ismaëlieten met hun bondgenoten uit Jetur, Nafis en Nodab. Op een bepaald moment is de nood zo hoog gestegen, dat de twee en een halve stam zich verbinden tot de verdrijving en onderwerping van de roversbenden. Het defensief wordt weer offensief. „Een bende zal hem aanvallen, maar hij zal hem aanvallen in het einde” (op de hielen zitten, overgaan tot de aanval) (Gen. 49 : 19). Maar het mooie is, dat Gad niet vertrouwt op het getal, maar op de Here. Het geluk, het heil en de overwinning, die Lea van het grote getal kinderen verwachtte, verwacht Gad nu van de Here zelf. Daarom wordt de strijd een strijd Gods. Daarom overwinnen deze stammen door het gebed. Hun hoop en verwachting zijn van de Here. Daarom liet de Here zich verbidden.

„Als de goddeloze mens sterft, vergaat zijn verwachting; zelfs de allersterkste hoop is vergaan” (Spr. 11 : 7), maar „die de Here verwachten zullen niet beschaamd worden in der eeuwigheid”.

Dan en Gad hebben dezelfde oorsprong en afkomst: kinderen van slavinnen, schijnkinderen, en schijnsucces, maar Dan volhardt in het kwaad tot farizeïsme, zodat er geen notitie van hem genomen wordt in Openb. 7, en Gad wordt gelouterd: twaalfduizend verzegelden.

Het begon met een vaandel, maar het eindigde met een kruis.

c. *Het speciale wapen, het speciale front, de speciale overwinning*

Het is goed, dat wij de strijd van Gad in nieuwtestamenteel licht trekken. Het Koninkrijk Gods is zeker reeds aanwezig in het Oude Testament, maar vergeet niet... gewikkeld in nationale vormen, begrepen in tijd bepaalde problemen, fragmentarisch en broksgewijs.

Wat hier en daar oplicht in de duisternis, wordt klaar als de dag, wanneer met Christus het Koninkrijk Gods is neergedaald.

Hier en daar zien wij lichtflitsen in de geschiedenis van Gad ten aanzien van het probleem van het defensief en offensief der kerk, van soldaat en martelaar, van vaandel en kruis, van discipelschap en apostolaat.

Het Nieuwe Testament doet de zon opgaan. Christus heeft in de geschiedenis van de stam Gad is hier en daar geprofeteerd en heengewezen naar Zijn strijd en overwinning. Deze stam heeft de Schriften niet kunnen vervullen. Deze stam moest leren sterven aan het getal alsof dat het geluk, de zaligheid en de verlossing zou aanbrengen. Jezus is volkomen gestorven aan het getal. „Wilt gijlieden óók niet heengaan?” Nog minder. „Kunt gij dan niet één uur met Mij waken?” Alleen. „Hij bad op een berg alléén.” En Hij worstelde in Gethsemane alléén. Het getal liet Hem in de steek. De discipelen vluchtten. En het vleselijke zwaard kon Hij niet gebruiken in dienst van Zijn overwinning. O, als het een kwestie van het domme getal was, dan kòn Hij in de meerderheid zijn, wanneer „een bende Hem aanvalt”. Twaalf legioenen van engelen. Het gaat echter niet om het recht van de sterkste, maar om het heilige recht des Heren, en daarin zal Hij de sterkste blijken „in het einde”.

De vrouwen van Jacob meenden „worstelingen Gods” te kennen, wanneer zij met vleselijke wapenen tegen elkaar strijden. Zij hebben dit hoge woord „worstelingen Gods” verlaagd tot reuzenworstelingen van verbeterden mensen, die het niet tegen elkaar willen opgeven, omdat ze het niet tegen God hebben opgegeven. Het defensief en het offensief van Jezus ziet er anders uit.

De kerk spiegele zich nooit aan de kerk in haar verval en vleselijkheid, maar aan haar hoge Heer en Heiland.

Als wij iets gaan zeggen over de wapenen, het front en de overwinning van het Rijk Gods, dan zullen we voor zeer verrassende dingen komen te staan.

De vleselijke mens vindt hier niets grijpbaars en zichtbaars en zal geërgerd zich afwenden over zoveel „onbelijndheid”.

De geestelijke mens zal hier het „belijnde” zien dwars door het

„onbelijnde” heen. In het Rijk Gods zijn nu eenmaal geen verstarde en bevroren fronten, het lijkt meer op het bewegelijke front uit de laatste wereldoorlog, ja zelfs op een guerrillastrijd. En de wapenen zijn ook vreemd, omdat het ene moment het wapen zeer vriendelijk is en het andere moment zeer scherp. De vleselijke mens heeft hier geen houvast.

En de overwinning? Zij komt in het teken van de nederlaag. Deze kernwaarden uit het Nieuwe Testament, die lijnrecht ingaan tegen de waarheden waarbij Rachel en Lea leefden, zullen wij nader illustreren uit de Heilige Schrift.

Het zal ons opvallen, dat in het defensief en offensief van Christus alles speciaal en uitzonderlijk is, omdat het Koninkrijk Gods nu eenmaal niet „van beneden”, maar „van boven” is.

In zeker opzicht staan wij telkens bij het zien van de strijd van Christus hier op aarde verlegen. Onze psychologie schiet tekort, en een praktisch-verstandige rechtvaardiging kunnen wij voor het optreden van de Heiland niet geven. Het is steeds verrassend, het schijnt ook zeer tegenstrijdig en inconsequent.

De Heiland is lankmoedig en duldend, waar wij een heftige reactie zouden verwachten. Hij is vlijmscherp, waar wij wat kalmer aan zouden doen. Hij spreekt, waar wij denken: „was het niet beter nu te zwijgen?” En Hij zwijgt, waar wij staan te popelen, dat Jezus nu zal spreken. Hij is zwak, waar een krachtige houding door ons gewenst wordt, en omgekeerd.

Nu eens zeggen we: Wat weet Christus het psychologisch moment te kiezen, en wat pakt Hij de mens zielkundig aan. En dan weer zijn wij geneigd te zeggen: Dit was niet praktisch.

Zo is de strijd onberekenbaar en willekeurig, wanneer wij psychologische en praktische maatstaven hanteren en wanneer wij de strijd van Christus benaderen vanuit onze vleselijke (ook vleselijk-vrome) mentaliteit.

Toch is er bij de Heiland geen sprake van luim en willekeur, geen zweem van stijlloosheid.

Er is maar één criterium voor Jezus: de wil des Vaders te doen, de eer des Vaders te zoeken, ruimte te maken voor de verzoenende liefde Gods, het kruis als teken van Gods overwinning over duivel en zondaren in deze wereld te planten.

Elk deel kreeg zijn plaats in dit grote geheel.

Dit uitzonderlijke criterium bepaalde Zijn levensstijl en reacties. Wat Paulus in 2 Cor. 10:3-5 zegt is in Christus ten volle vervuld en historische werkelijkheid geworden.

Daar spreekt Paulus ook van de christelijke veldtocht in deze wereld, en laat ons vooral het uitzonderlijke en speciale karakter

zien van de wapenen, het front en de overwinning. „Want al leven wij in het vlees, wij hebben niet te strijden naar het vlees, want de wapenen van onze veldtocht zijn niet vleeselijk, maar krachtig voor God.”

Al was Jezus in ons vlees en bloed, nochtans streed Hij niet met vleeselijke wapenen. Het interesseerde Christus niet, of de mensen Zijn wapenen krachtig zouden vinden, maar het ging Hem alleen ter harte of zij in Gods oog heilig, goed, krachtig bevonden werden.

Daar verstond ook Paulus wat van. Hadden Lea en Rachel dit maar meer verstaan! Paulus had te strijden ook *in* de gemeente tegen de roddelaars, die op principiële en praktische gronden het ambtsprestige van Paulus trachtten te ondermijnen. De dwaal-leraren hadden ook gezegd: „O, die Paulus is maar een zielig mannetje. Als hij bij ons is, is hij schuchter, verlegen, de vriendelijkheid zelf, en wanneer hij een brief schrijft dan durft hij ervan langs te geven.” Zijn vriendelijkheid en geduld versleten zij voor tekenen van zwakte. En zijn scherpte per brief was een bewijs van lafheid voor hen, omdat hij dan durfde. Paulus is verontwaardigd en bewogen. Het gaat niet om hem, maar om de doorwerking van het Koninkrijk Gods in de gemeente van Corinthe. Hij wil de schijn, dat hij te zwak of te scherp of te persoonlijk is, wel riskeren. God is zijn getuige waar het hem om te doen is.

Zijn vriendelijkheid was de vriendelijkheid van Christus, en Zijn scherpte moet ook de scherpte van Christus zijn om toch maar in defensief en offensief, in dulden en strijden de zaak van zijn Heer te dienen.

Hij laat zijn houding niet bepalen door het oordeel van mensen, maar door het oordeel des Heren. Zijn strijdwapenen moeten „krachtig voor God”, in het oog van God zijn.

Het is geen kunst om vlakbij indruk te maken voor mensen, zodat ze zeggen: Wat een flinke kerel is dat.

Het is geen kunst om te bedelen om populariteit en gunst bij de mensen, zodat ze zeggen: De vriendelijkheid en goedheid zelve.

Dan is deze flinke scherpte even vleeselijk als die goedige vriendelijkheid.

Het gaat er niet om of onze wapenen „krachtig” voor de mensen, maar voor God zijn.

En dat is even verrassend en schijnbaar tegenstrijdig als bij Christus Jezus. Paulus weet om Christus' wil schade en ongelijk te lijden. Ze kunnen „over hem lopen”. Hij zoekt zijn recht niet.

Hij gaat twee mijlen. Hij hoopt vurige kolen op het hoofd van de tegenstanders. Hij overwint het kwade met het goede, dat zeer lieflijk kan zijn. Als hij maar enigen behouden kan. En dan mag men roddelen: Paulus is laf en heeft geen ruggegraat. Paulus weet, dat er menigmaal méér ruggegraat nodig is om de schijn tegen zich te moeten dragen en zich te verliezen dan zich te handhaven.

Paulus weet ook „zich op de keizer te beroepen”, en „met de roede te komen”, en „in het aangezicht te weerstaan” en te ontmaskeren, en de gemeente „uitzinnig” en „betoverd” te noemen. Hij kan striemen met de zweep van Gods recht en heiligheid.

En dan mag men roddelen: Paulus is op z'n teentjes getrapt. En hij heeft het weer over zichzelf. En hij komt weer met zijn „bekeringsgeschiedenis” en ervaringen op de proppen. Hij weet, dat daarachter niet de gewichtige vrome mens Paulus staat in een eigenwijze ambtshoogmoed, maar de dienstknecht van Christus, die verteerd wordt door de komst van Gods Rijk.

Hij strijdt met „wapenen der gerechtigheid aan de rechter- en linkerzijde”, d.w.z. offensief en defensief, koninklijk en priesterlijk, als soldaat en martelaar; een mens met de kruisvlag hoog in top. De paradoxale combinatie van vlag en kruis.

Och, dat wij wat minder gevoelig waren voor het oordeel van de mensen, wat zij van onze wapenen denken, en wat meer gevoelig voor het oordeel des Heren, wat Hij ervan denkt.

Dit is ook onze verwereldlijking, dat wij soms de geestelijke strijd niet eens verstaan als geestelijk, omdat we zelf vleeselijk denken. Hier geldt ook: „zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten”.

Iemand zeide eens in een debat tegen me: „Paulus kan ik niet lezen, die man is zo met zichzelf ingenomen, dat hij zich voortdurend verdedigt als een beledigd mannetje.” Ja, de dingen liggen vlak naast elkaar. Wij kunnen de strijd van Paulus ook door een vleeselijke bril zien, en dan is alles even zelig, naargeestig en klein. Maar dan doen wij Paulus onrecht. Er is een zondige vereenzelviging van ambt en persoon, waarin het ambt opgaat in de persoon. Er is een heilige vereenzelviging van ambt en persoon, waarin de persoon opgaat in het ambt. Geen grenzen meer!

Zo is er ook een zondige scheiding van ambt en persoon, waarin de persoon zich verschuilt achter het ambt. Er is echter ook een heilige scheiding van ambt en persoon, waarin de persoon schuilt in het ambt, als in het wonder van de genadige roeping des Heren.

Wanneer wij dit specifieke, dit uitzonderlijke in de wapenrusting,

zoals ook Efeze 6 die ons beschrijft, vergeten, dan strijden we „worstelingen Gods” op de manier als Rachel en Lea en niet als Jezus Christus en Paulus.

Deze strijd heeft ook een zeer speciaal front. De vleselijke mens veruitwendigt alles, en daarom verstart en bevriest hij het front als een zichtbaar aanwijsbare lijn. De Farizeeërs waren hierin zeer belijnd. De lijn der antithese liep voor ieder constateerbaar: Aan de goede kant stonden zij als de vrome kinderen des Verbonds, en aan de verkeerde kant de hoeren en tollenaars, en de schare die de wet niet kent.

Jezus laat duidelijk het bewegelijke front zien. Dwars door alles en allen heen. Ook dwars door de tempel en de theologen heen, zelfs dwars door de discipelenkring, en dwars door het hart van de ware discipelen. Zo zegt Jezus tot Petrus: Zalig zijt gij!, en vlak daarna: Ga achter Mij, satan! Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat daarmede alle verschil tussen gelovigen, ongelovigen en schijngelovigen voor God is opgeheven, zodat er geen verschil is tussen kerk en wereld. Wie durft kwalijk spreken van Gods eigen verlossende werk? Het wil wèl zeggen, dat het front, waarop gestreden wordt niet alleen gekeerd is tegen de wereld en de duivel, maar ook tegen het eigen vlees in de kerk.

De christelijke veldtocht waar Paulus het over heeft in 2 Cor. 10, trekt niet alleen op tegen de wereld, maar ook tegen alles wat „wereld en vlees” is in de kerk, tegen dwaalleraren en onheilige levenswandel. De kerk sterft weg in zelfgenoegzaamheid, wanneer het front versmald is tot een front uitsluitend naar buiten, en niet meer naar binnen.

De kerk sterft weg in eigengerechtigheid, wanneer het Woord Gods misbruikt en geëxploiteerd wordt om de kerkmensen wijs te maken, dat het gericht Gods alleen valt over de wereld en allerlei valse kerken en sekten, en dat de vrijspraak alleen in eigen kring wordt gehoord.

Jezus zei tot Zijn eigen discipelen: Eén van u is een verrader, en tot de echte discipel: Ga achter Mij, satan.

En daarom ziet Paulus het front en de strijd overal, waar de macht van het vlees „zich verheft tegen de kennis Gods”, tegen het pure Evangelie. Hij ziet vaste bolwerken in het heidendom en het Jodendom en onder dwaalleraren in de kerk. Hij ziet in allerlei opgetrokken „hoogten”, verschansingen en loopgraven tegen „de kennis Gods”, in het debat, in de uitvluchten, in de spitsvondigheden, in de overleggingen en redeneringen vanuit een zichzelf handhavend hart.

En elke schans en elk bolwerk des vleses, waar die ook maar

gevonden wordt, al is het bij zijn geliefde medewerker Petrus, werpt hij neer, ja al ziet hij die in eigen leven.

Zo is het front bewegelijk en nooit verhard, omdat de duivel overal indringt, en omdat ons boze hart nog zo sterk is. Dit is de geestelijke belijndheid. De vleselijke mens met de vleselijke belijndheid klaagt: Ik weet niet meer, waar ik het heb, want vandaag wordt Petrus zalig gesproken en morgen als satan teruggeworpen. Een farizeeër kan dat ook niet verwerken.

Een speciaal, een voor ons vrome vlees onberekenbaar front. Toch zéér belijnd. We kunnen het heel duidelijk en klaar zeggen. Overal, waar Jezus aan het front staat, is het alleen de moeite waard ook dáár te staan! Wat hebben Rachel en Lea hun krachten verspild aan een verkeerd front en wat streden ze met vleselijke wapenen die wèl krachtig waren voor de mensen, maar niet voor God, en wat hebben zij overwinningen behaald, die nederlagen voor God betekenden.

Wat is het tragisch, dat wij meer dan eenmaal bij sterfbedden gestaan hebben, waar de stervende moest erkennen: „Wat heb ik me toch druk gemaakt om dingen, waarvan ik nu zie, dat Jezus Zich daar niet druk voor maakt, en wat heb ik dikwijls niet gestreden, waar ik strijden moest, omdat Jezus dáár juist strijdt.”

Een verkeerd front, een verkeerde scheidingslijn. Het is goed, dat wij onophoudelijk ons offensief en defensief beproeven. Hier breekt elke zondige partijdigheid kapot, omdat er maar één Partij is namelijk Christus. Wij moeten de moed hebben het liefste dat we bezitten in kerk, gezin, partij, school, land en volk, af te vallen, wanneer Jezus óók dit liefste afvalt. Wij moeten onszelf afvallen, haten ons eigen vlees.

Dat bewaart ons voor een afgodisch absolutisme, en trekt ons in het absolute van het directe Evangelie.

Dat bewaart ons voor heilige huisjes en bomvrije kelders.

Dat bewaart ons voor partijvorming in de kerk, en een verkeerde partijmentaliteit. Hoe dikwijls zijn wij niet in staat de dingen uitsluitend naar de merites vanuit het Koninkrijk Gods te beoordelen. Wij kunnen soms „geen kwaad horen” van die bij ons horen, en geen goed van hen die niet bij ons horen. Dan is het front verhard. „Geen aardse macht begeren wij.” Ik denk dat Lea van Rachel geen goed kón horen en omgekeerd. Hier is nu alle heilige zakelijkheid weg. „De liefde verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar in de waarheid.” Wij verblijden ons om elk teken van Christus en Zijn Rijk, al is dat onnaspeurlijk bij een heidense hoofdman en bij degenen die niet tot de kring der

discipelen in engere zin behoorden. En wij slaan neer elk bolwerk en elke verschansing die zich tegen de kennis Gods, het directe Evangelie van Christus verheft, ook al is dat bij onze eigen vrouw en onze eigen kinderen, onze eigen kerk en partij, in ons eigen hart.

Dit is de enige diplomatie, die bestaansrecht heeft in het Koninkrijk Gods.

Bij dit speciale front, waar gestreden wordt met speciale wapenen, behoort ook een speciale overwinning.

Een overwinning niet naar het vlees, maar naar de Geest.

God komt in deze wereld in het teken van de nederlaag, het kruis! De duivel verliest in deze wereld in het teken van de overwinning, het kruis!

Wat was dat moeilijk voor de discipelen *dit* paradoxale te geloven.

Geen wonder. Later verstonden ze het wel. Later, toen zij de speciale wapenrusting en het speciale front kenden, verstonden zij dat zij „alléén in dit teken” konden overwinnen.

Het Evangelie haalt de bolwerken en schansen van onze verstands-, gevoels- en wilshoogmoed neer. Wie voor het Evangelie capituleert, overwint. En Paulus als dienstknecht van het Evangelie des kruises voert de overwonnenen als krijgsgevangenen mee om onder een nieuwe Heer te gaan denken en leven. Alles wordt „als krijgsgevangene gebracht onder de gehoorzaamheid van Christus”.

Deze overwonnenen komen direct in dienst van de Overwinnaar, en delen glorieus in Zijn overwinning, alsof zij altijd aan Zijn kant hadden gestreden. Het defensief wordt offensief.

Nu verlost van de onvruchtbare strijd aan het verkeerde front met de verkeerde wapenen, en ingelijfd in het Heilsleger van Christus.

Deze strijd is heerlijk, onbekommerd, vruchtbaar, omdat het niet meer de oude strijd des vlezes is, die zo krampachtig en wanhopig was, alsof ons leven afhing van ons prestige. Nu hangt alles af van Jezus, de Overwinnaar.

Hier is de soldaat tegelijk martelaar om Christus' wil. Hij duldt en strijdt, hij zwijgt en spreekt, hij is passief en actief, hij is priester en koning, omdat hij profetisch gehoorzaamt.

Lea en Rachel hebben het probleem gesteld. Dan en Gad hebben geen oplossing gebracht. Ze waren tekenen Gods, die heenwezen naar Jezus Christus, de Leeuw uit Juda's stam, die als Lam overwon.

„Maar ik, Paulus, doe een beroep op u bij de zachtmoedigheid

en de vriendelijkheid van Christus, ik die in persoonlijk verkeer schuchter ben, maar op een afstand een groot woord heb tegen u”, „stelt uw leden tot wapenen der gerechtigheid”, „aanvals- en verdedigingswapenen.”

Rijst op, rijst op voor Jezus! Alléén voor Jezus! Gij helden van het kruis!

Ja, van het kruis. De paradoxale verbinding is toch mogelijk in het geloof.

„'t Scheepken onder Jezus' hoede, met de kruisvlag hoog in top.”